

GENÇ MÜTEFEKKİRLER DERGİSİ

JOURNAL OF YOUNG INTELLECTUALS

e-ISSN: 2718-000X

Yıl: 4, Cilt: 4, Sayı: 3

Aralık -2023

KITAP İNCELEMESİ

Kitap Bilgileri: Aptallaştırın Eğitim, Pedagoji Yayınevi, 2022, 128 s.

Yazar: John Taylor Gatto

Değerlendiren: Yavuz Kaya, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği

Bölümü Mezunu, E-mail: yvz.ky25@gmail.com

ORCID: 0009-0004-7986-764X

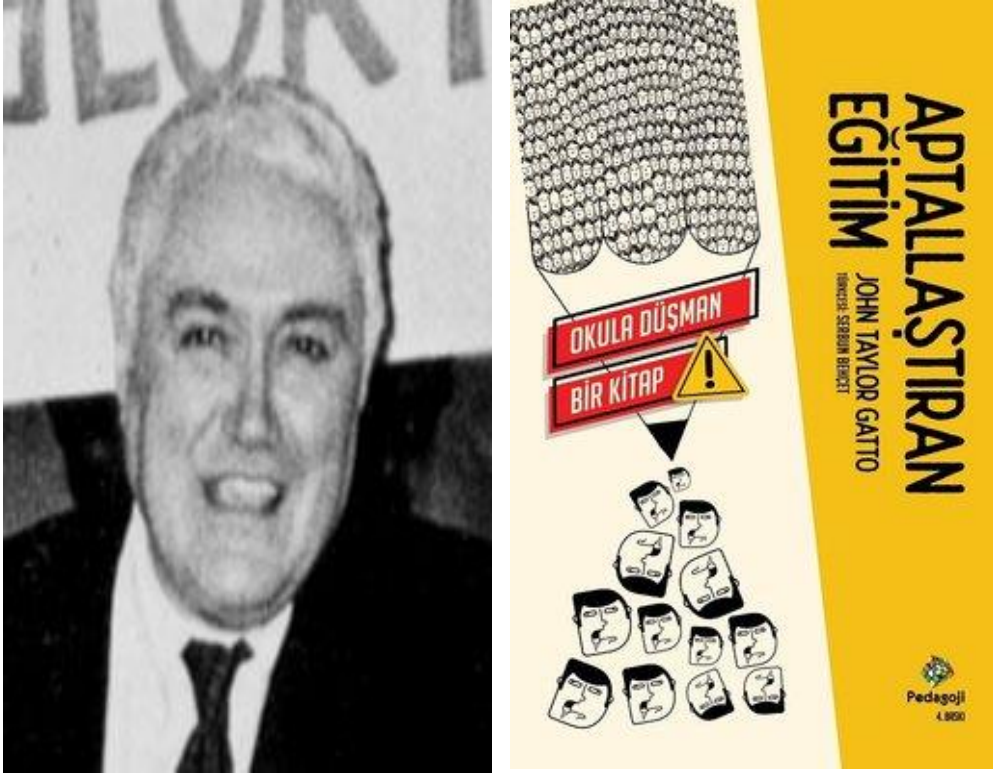
Yayın Bilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 20.10.2023

Makale Kabul Tarihi: 23.11.2023

Sayfa Aralığı: 930-935

Müellifin Hayatı ve Eserleri

John Taylor Gatto (15 Aralık 1935-Pensilvanya/25 Ekim 2018-New York). Amerikalı yazar; Cornell, Pittsburgh Üniversitesi ve Columbia'da lisans eğitimini almıştır. Askerlik görevinin ardından ise New York Şehir Üniversitesi, Hunter Koleji, Yeshiva Üniversitesi, Kaliforniya Üniversitesi ve Cornell 'de yüksek lisans yapar. Yazar ayrıca 1985 ve 1988'de siyasi alanda muhafazakâr bir partinin üyesi olarak çalışmalara katılır. Yazar, yaklaşık 30 yıl öğretmenlik yapmıştır. 1989, 1990 ve 1991'de New York Yılın Öğretmeni seçilmiş, ayrıca 1991'de New York Eyaletinde Yılın Öğretmeni seçilmiştir. Yılın Öğretmeni seçildiği yıldan kısa süre sonra 'Wall Street Journal' a 'Bırakıyorum Sanırım' başlıklı kısa bir yazı göndererek 5 Temmuz 1991'de öğretmenlikten istifa etmiştir. Öğretmenliği bıraktıktan sonra modern eğitim üzerine fikrini, tarihini ve sonuçları içeren birkaç kitap yazmıştır. Yazar en çok 'Aptallaştırın Eğitim' ve 'Amerikan Eğitiminin Yeraltı Tarihi' kitaplarıyla tanınır.

Eserleri: Ken Gesey'den Biri Guguk Kuşu Yuvasının Üzerinden Uçtu: Eleştirel Bir Yorum (1975), Aptallaştırın Eğitim (1992), Tükenmiş Okul: Okul Seçimi Hakkı Üzerine Ulusal Tabanın Konuşması (1993), Farklı Bir Öğretmen Türü: Amerikan Eğitiminin Krizini Çözmek (2002), Amerikan Eğitiminin Yeraltı Tarihi (2001), Eğitim: Bir Kitle İmha Silahı (2008).

Eser Hakkında Bilgi

Kitabın anlatım dili oldukça sade vermek istediği mesajı kolayca anlayabiliyoruz. Öğretmen olarak baktığımda Gatto gibi düşündüğüm çok anlar oldu. Gatto zillerin çocukları ilgisiz hale getirdiğini, bir şeye yoğunlaşamadıklarına neden olduğunu söylüyor bu konuda yazarla aynı fikirdeyim. Çocuklar ders işlerken soru çözerken zilin çalmasıyla her şeyi bırakıp dışarı çıkmak istiyorlar, işi yarıda bırakma durumu bu şekilde pekiştirildiğini düşünüyorum. Gatto çocuklara numaralar vererek onları ayırttığımızı, yerini bilmelerini istiyoruz bunu kusursuz bir şekilde öğrettiğimizi söylüyor. Bir çocuğun okumayı geç öğrendi diye başarısız, dört işlemi daha uzun zamanda öğrendiği için başarısız ilan ediyoruz bu yetmiyormuş gibi çocuğu sadece okulda gören bizler olarak onların davranışlarını ve derslerini puanlayarak gelecekle ilgili bir yargıya ulaşmalarını sağlıyoruz. Biz bağımsız özerk çocuklar yetiştirmek istiyorsak dönem sonunda kendi yargısını oluşturacak bir değerlendirme değil kendini nasıl geliştirebileceği hakkında bir rapor sunmalıyız. Gatto dediği gibi bağımlı olmanın bağımlısıyız. Sürekli bizden daha iyi bir konumda olan insanın bizim değer yargılarımız, davranışlarımız hakkında yorum yapmasını ve bizi tatmin etmesini bekleriz. Çocuklarda kendi yargılarını oluşturmalarını sağlayacak bir sistem geliştirmeliyiz.

Bunlara ek olarak özellikle Amerika ve Kanada için evde eğitimin gerekçelerine de işaret eden çeşitli faydaları şöyle belirtilmektedir (Basham vd., 2007, 10-11):

1. Öğrencilere belirli değerleri ya da inançları kazandırma fırsatı,
2. Birebir öğretim sayesinde daha yüksek akademik performans,
3. Daha yakın ve sağlam ebeveyn-çocuk ilişkisi geliştirme fırsatı,
4. Akranlarla ya da yetişkinlerle daha nitelikli etkileşim kurabilme fırsatı,
5. Devlet okullarında disiplinin olmamasının yarattığı olumsuzluklardan etkilenmeme,
6. Olumsuz akran davranışlarından (uyuşturucu, alkol, evlilik öncesi cinsel ilişki vb.) korunabilme,

Yazarın ana konular olarak başlıklandığı kavramları kısaca özetleyecek olursak;

1. KARMAŞA

En iyi okullarda bile programı ve işleyişi yakından incelendiğinde tutarlı olmadığını pek çok içsel çelişkinin bulunduğunu söyler. Çocukların bunu anlayacak öfke olarak dile getirecek sözcüklere sahip olmadığını savunur. Okul kafası denen şeyin mantığının “Okuldan mezun olduğumuzda ekonomiden, sosyolojiden, pozitif bilimden falan türemiş, yüzeysel bir jargondan oluşan alet kutusu elinizin altında olsun yeter ki varsın hakiki bir tutkunuz kalmamış olsun” diye tanımlar.

2. SINIFTAKİ YER

Öğrencilere ait olduğu sınıfta kalmaları gerektiğini öğrettiğini, çocuklara numara vererek onları sınıflara bölerek hangi amaca hizmet ettiğini anlamadığını söyler. İşinin çocuklara kendilerinininki gibi numaralar taşıyan çocuklarla birlikte kilit altında tutulmayı sevdirdiğini savunur. Çocuklar kendilerini başka yerde hayal edemezler çünkü iyi sınıflara nasıl imreneceklerini, onlardan nasıl korkacaklarını ve aptal sınıfları nasıl küçümseyeceklerini kusursuz öğretmiştir. Okulun verdiği mesaj “Yerini Bileceksin!”

3. İLGİSİZLİK

Çocukların ışık düğmesi gibi açılıp kapanması gerektiğini söyler. Ders zili çaldığında ne yapıyorsak bırakmalarını hemen bir sonraki etkinliğe geçmelerini dayatıyoruz. “Hiçbir işin bitirmeye değmediğine göre herhangi bir şeye gereğinden daha derin bir ilgi duymanın ne sebebi olabilir ki?” sorularına yol açtığını hiçbir işin önemli olmadığını bir dünyaya koşullandırdığımız öğrenciler yarattığını savunur. Ziller çocukların giriştikleri her işe ilgisizlik aşılar.

4. DUYGUSAL BAĞIMLILIK

Çocuklara yıldızlar koyarak, kırmızı kalemle kontrol ederek, gülücükler saçarak ya da kaş çatarak, ödülleri vererek, yerin dibine batırarak çocuklara iradelerinin önceden belirlenmiş bir emir komutaya soktuğunu buna teslim ettiğini öğrettiğini söyler. Tek yapabilecekleri uslu durma koşuluyla ayrıcalıkları geri almak olduğunu çocuklarda duygusal bağımlılık oluşturduğunu savunur.

5. DÜŞÜNSEL BAĞIMLILIK

İyi öğrencilere ne yapmaları gerektiğini öğretmenin söylemesini bekler. En önemli ders: Yaşamın anlamını vermelerini bizden daha iyi eğitim almış olanlardan beklemeliyiz. Uzmanlar bütün önemli seçimleri yapar, yalnızca öğretmen çocukların ne çalışması gerektiğini belirler, kararları dayatır. Düşüncelerini sağlamaz, istenen şeye direnç gösteren sapkınları cezalandırılan biri sistemin mevcut olduğunu çocukların neyi düşüneceklerine ilişkin kontrol gücü ile başarılıları başarısız olanlardan kolay ayırt ettiğini söyler.

6. KOŞULLU ÖZ SAYGI

Çocuğun öz saygısının uzman görüşüne dayanması gerektiğini öğrettiğini çocuğun sürekli olarak değerlendirilip, yargılandığı onayı ortaya koyarak anne, babanın çocuğundan ne kadar hoşnut olmaması gerektiğini belirlemek için yüz üzerinden, evine etkileyici bir yargı ortaya koyan “KARNE” yolluyoruz. Nesnel gibi görünen bu belgelerin gittikçe aratan baskısı çocukları, kendileriyle ve gelecekleriyle ilgili belli kararlara varmaları konusunda tanımadıkları insanların sıradan yargılarına dayanmaya zorlayan bir profil ortaya çizdiğini söyler.

7. KİMSE SAKLANAMAZ

Öğrencilerin her zaman izlendiklerinin, hepsinin sürekli olarak öğretmen gözetimi altında olduklarının onlara özel yaşam alanları, özel zamanlar bırakmadığımızı söyler. Öğrencilerin birbirlerinin hatta anne babalarını ispiyonlamalarına teşvik eder. Ebeveynleri de kendi çocuklarının şımarıklarını bildirmeye teşvik eder.

NE YAPABİLİR?

Bu yaşam biçimi bireysellik talep eder, katı örgütlenme değil. Tavırları bize uymayan, bizimle kalması bize zararlı olacak insanları farklı sınıflara ayırdık. Merkezi bir tutuculuğun doğabileceği piramit benzeri yapılar ortaya çıkınca birtakım merkezi zehirlerin hepimizi zehirlenmesi gibi bir ihtimali göz ardı ettiğimizden bahsediyor.

İnsanların kendi kaderlerini yerel olarak belirlemesi konusunda fikrini söyler ve buna dayalı kendi yaşadığı toplumdan kesitler sunar.

ANA FİKİR

Gatto genel olarak okulların çocuklar üzerindeki etkisini şöyle açıklıyor: Çocukları gerçek dünyaya ilgisiz bıraktığını bir işe yoğunlaşamadıklarını, duygusal ve düşünsel bağıklık olarak bir başkasına ihtiyaç duyduğumuzu söyler. Kendi fikirlerini oluşturamadıklarını her zaman kendinden iyi bir uzmana ihtiyaç duyduğunu ifade ediyor. Okulların yazma ve dört işlemi yüz saatten daha az bir vakitte verebilecekken bunu 12 yıla neden yaydığımız hakkında düşünüyor. Bunun sebebinin itaatkâr bir gençlik yetiştirmek olduğunu dile getiriyor.

EĞİTİM VE TOPLUM-KÜLTÜR

Gatto'nun bu kitabına toplumsal açıdan baktığımda; Kültür bir yol göstericiliği olan örgütlerdendir. Günümüze kadar farklı kültürden olan topluluklar farklı düşünmüş farklı yaşamışlardır. Bunların bulunduğu ortaklardan biri de okuldur. Okul kültürlerin bulunduğu farklı düşünmelere teşvik edildiği bir yerdir. Çocuklar kendi yerellerinden çıkıp bir dünyaya giriş yapmaktadır. Önceleri öğrenen kişinin anne ve babalarını örnek alırken, zamanla devletin oluşumuyla bunu sistemli bir şekilde yapmak istemiştir. Kültürlemede devlet ya da örgüt yetiştireceği insan tipini önceden belirlemek istemiştir. Böylece eğitim sistemini çizip bunun sınırlarını belirlemiştir.

Ben olsaydım savunduğum fikirleri çözüme ulaştıracak pratikte ne yapılacağı hakkında okura bilgiler sunardım. Sürekli farklı sayfalarda tekrara düşmek yerine bunu farklı alanlarda farklı ülkelerdeki durumları incelemeyi tercih ederdim. Zilin, ev ödevinin, okulda geçirilen zamanın ve karne gibi çocukların üzerinde etkisi olan faktörlerin yerine neler koyabileceği neler yapılabileceği hakkında daha çok dururdum. Okul için hep olumsuz eleştiriler yapmak yerine olumlu yanlarını da sunup okulla ilgili yargılarını kendilerinin oluşturmalarını isterdim. Okul ortamının eksik yanlarını

eleştirmek yerine neler yapılabilir diye düşündürüp sonrasında ev eğitiminin önemini okura sunardım. Çözüm kısmında sunduğum fikri daha derinlemesine inceledim. Daha sağlam bir zemine dayandırmaya çalıştım. Kitap sonunda: Ev eğitimine neden ihtiyacımız var? Buna neden gerek duyarız? Çocukların hepsi ailelerinden eşit fırsatta yararlanabiliyor mu? Her aile kendi ideolojisine kendi kurallarına göre yetiştirirse toplumsal düzen sağlanır mı? Ortak bir kültür oluşturabilir mi? gibi oluşacak sorulara cevap sunardım.

Sonuç olarak söylemek gerekirse “*Aptallaştırın Eğitim*” başlıklı bu çalışma; alanında yapılan önemli çalışmalardan olması, zengin bir akademik literatür kullanılarak hazırlanmış olması, konuların bütüncül ve sistematik bir şekilde ele alınması, yazarının konuya olan hakimiyeti, özgün yorumları ve değerlendirmeleri, kendi alanında daha sonra yapılacak akademik araştırmalara ciddi bir literatür katkısı sunması nedeniyle araştırmacılar için önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.